

A. KEIMENA

28. Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit. Is Athenis apud Patronem Epicureum paucos menses pro libero fuit, inde in Asiam abiit. Postea Plato quidam Sardinianus, cum eum fugitivum esse ex Aesopi litteris cognovisset, hominem comprehendit et in custodiam Ephesi tradidit. Tu hominem investiga, quaeso, summaque diligentia vel Romam mitte vel Epheso rediens tecum deduc. Noli spectare quanti homo sit. Parvi enim preti est, qui tam nihili est. Sed, propter servi scelus et audaciam, tanto dolore Aesopus est adfectus, ut nihil ei gratius possit esse quam recuperatio fugitivi.
32. Pleni omnes sunt libri, plenae sapientium voces, plena exemplorum vetustas; quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum - non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum - scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt! Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam. Colendo et cogitando homines excellentes animum et mentem meam conformabam. Sic enim - laudem et honestatem solum expetendo, omnes cruciatus corporis et omnia pericula mortis parvi esse ducendo - me pro salute vestra in tot ac tantas dimicationes obicere potui.
44. Haec est tyrannorum vita, in qua nulla fides, nulla caritas, nulla fiducia benevolentiae stabilis esse potest: tyrannis omnia semper suspecta atque sollicita sunt; nullus locus amicitiae eis est. Nescio enim quis possit diligere eum, quem metuat, aut eum, a quo se metui putet. Coluntur tamen simulatione dumtaxat ad tempus. Quodsi forte, ut fit plerumque, ceciderunt, tum intellegitur, quam fuerint inopes amicorum. Hoc est quod Tarquinius dixisse ferunt exulantem: «Tum intellexi, quos fidos amicos habuissem, quos infidos, cum iam neutris gratiam referre poteram».
47. Iulia, Augusti filia, mature habere coeperat canos, quos legere secrete solebat. Hac re audita Augustus voluit filiam deterrere quominus id faceret. Eo consilio aliquando repente intervenit oppressitque ornatrices. Etsi super vestem earum deprehendit canos, tamen Augustus dissimulavit eos vidisse et aliis sermonibus tempus extraxit, donec induxit mentionem aetatis. Tum interrogavit filiam, utrum post aliquot annos cana esse mallet an calva. Cum illa respondisset «ego, pater, cana esse malo», mendacium illi pater obiecit: «Non dubito quin calva esse nolis. Quid ergo non times ne istae te calvam faciant?»

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα παραπάνω αποσπάσματα
2. α. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους:

abiit:	το γ' πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα
rediens:	γενική ενικού μετοχής στον χρόνο που βρίσκεται
investiga:	ο ίδιος τύπος στον μέλλοντα
sunt:	το απαρέμφοτο μέλλοντα (να ληφθεί υπόψιν το υποκείμενο)
iacerent:	το β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα στην ίδια φωνή
accederet:	η γενική του γερονδίου
fit:	το γερονδιακό στην ονομαστική και των τριών γενών
ceciderunt:	η αιτιατική του σουπίνου και το β' πληθυντικό οριστικής μέλλοντα
intellegitur:	το απαρέμφοτο μέλλοντα
voluit:	γ' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα
faceret:	β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
intervenit:	γ' ενικό οριστικής ενεστώτα

2. β. Να γράψετε την πτώση που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

nihili:	κλητική ενικού
scelus:	ονομαστική πληθυντικού
nihil:	αφαιρετική ενικού

lumen:	η αιτιατική πληθυντικού
multas imagines:	η δοτική πληθυντικού
rem publicam:	η γενική ενικού
tempus:	η αιτιατική πληθυντικού
hoc:	η δοτική πληθυντικού
neutris:	η αιτιατική ενικού θηλυκού γένους
consilio:	γενική ενικού
aetatis:	γενική πληθυντικού
istae:	δοτική ενικού, ουδέτερο γένος

- 3. multas, parvi (κείμενο 32):** να γραφούν τα παραθετικά των επιθέτων στην ίδια πτώση, γένος και αριθμό. Επίσης να γραφούν τα επιρρήματά τους και τα παραθετικά τους
- 4. investiga:** Να μετατραπεί η προστακτική σε έκφραση απαγόρευσης και με τους δύο γνωστούς τρόπους
- 5. Να αναγνωριστούν συντακτικά οι υπογραμμισμένες λέξεις των κειμένων:** cupidus, mortis, propter scelus, dolore, tyrannorum, amicitiae, aetatis, filiam
- 6. Να μετατραπεί ο ευθύς λόγος σε πλάγιο με εξάρτηση από το Sallustius tradit:** Aesopi nostri Licinus servus tibi notus Roma Athenas fugit
- 7. [...] ad imitandum (multas imagines):** να γίνει η γερουνδική έλξη και να δηλωθεί αν είναι υποχρεωτική ή προαιρετική
- 8. [...] ad intuendum [multas imagines]:** να μεταφερθεί στις άλλες μορφές του σκοπού
- 9. nisi ... accederet** → quae iacerent ... omnia: να μετατραπεί ο υποθετικός λόγος ώστε να δηλώνει
 - α) ανοικτή υπόθεση στο μέλλον
 - β) υπόθεση δυνατή ή πιθανή
- 10 α. exulantem:** Να αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση
- β. hac re audita:** να αναλυθεί η μετοχή σε δευτερεύουσα χρονική πρόταση και με τους δύο τρόπους
- 11. Να αναγνωριστεί πλήρως η παρακάτω δευτερεύουσα πρόταση:** quominus id faceret
- 12. Licinus servus.** Να αναλυθεί η παράθεση σε αναφορική πρόταση.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- B1.** Η μετάφραση δεν δίδεται για λόγους οικονομίας χώρου
- α.** Abeunto, redeuntis, investigato, futuros esse/fore, iaceatis, accedendi, faciendus/facienda/ faciendum, casum-cadetis, intellectum iri, velint, fac, intervenit
- β.** Nihilum, scelera, nulla re, lumina, multis imaginibus, rei publicae, tempora, his, neutram, consilii /-i, aetatum /-ium, isti
- plures, plurimas / multum, plus, plurimum
minoris, minimi / non multum/paulum, minus, minime
- noli investigare - ne investigaveris

5. cupidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο *proponebam*, αναφέρεται στο *ego*.
 mortis: γενική επεξηγηματική στο *pericula*
 propter scelus: εμπρόθετος προσδιορισμός του εξωτερικού αναγκαστικού αιτίου στο *est adfectus*
 dolore: αφαιρετική οργανική του μέσου στο *est adfectus*
 tyrannorum: γενική υποκειμενική στο *vita*
 amicitiae: δοτική κατηγορηματική του σκοπού στο *est*
 aetatis: γενική αντικειμενική στο *mentionem*
 filiam: άμεσο αντικείμενο ρήματος *interrogavit*
6. *Sallustius tradit Aesopi sui Licinum servum illi notum Roma Athenas fugisse*
7. [...] *ad imitandas multas imagines* (είναι υποχρεωτική η γερουνδιακή έλξη)
8. Τελική πρόταση: *reliquerunt nobis [...] ut intueremur multas imagines*
 Αναφορική-τελική πρόταση: *reliquerunt nobis [...] qui intueremur multas imagines*
 Σουπίνο: *reliquerunt nobis [...] intuitum multas imagines*
 Ad + αιτιατική γερουνδίου: *reliquerunt nobis [...] ad intuendas multas imagines* (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη)
 causa/gratia + γενική γερουνδίου: *multarum imaginum intuendarum causa/gratia* (υποχρεωτική γερουνδιακή έλξη)
9. α. Ανοιχτή υπόθεση στο μέλλον
nisi ... accedet (οριστική μέλλοντα) → *quae iacebunt* (οριστική μέλλοντα) ... *omnia*
- β. Υπόθεση δυνατή ή πιθανή
nisi ... accedat (υποτακτική ενεστώτα) → *quae iaceant* (υποτακτική ενεστώτα) ... *omnia*
10. α. [...], *dum exulat* ή [...], *cum exularet*, εφόσον ζητηθεί εισαγωγή με τον ιστορικό-διηγηματικό *cum*
- β. *Cum Augustus hanc rem audivisset*
Postquam Augustus hanc rem audivit
11. Δευτερεύουσα ονοματική πρόταση του *quominus* ως έμμεσο αντικείμενο στο *aparemfato detertere*· εισάγεται με το σύνδεσμο *quominus*· εκφέρεται με υποτακτική, επειδή το περιεχόμενό της εκφράζει την πρόθεση του υποκειμένου του ρήματος της κύριας πρότασης· συγκεκριμένα, με υποτακτική παρατατικού (*faceret*), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (*voluit*) και αναφέρεται στο παρελθόν. Υπάρχει ιδιομορφία ως προς την ακολουθία χρόνων: η πρόθεση, δηλαδή, είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή, συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση, και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της.
12. *Licinus, qui servus erat.*

Επιμέλεια:

Ζερβουδάκης Νίκος • Μαυρακάκης Μανόλης • Ξημεράκη Κατερίνα • Τζάνου Χρύσα

Ψαράκη Μάρω • Ψαρουδάκη Χριστιάννα